

Krystyna Grodzińska, Barbara Godzik
Polska Akademia Nauk
Instytut Botaniki im. W. Szafera
31-512 Kraków, ul. Lubicz 46

BADANIA EKOLOGICZNE INSTYTUTU BOTANIKI IM. W. SZAFERA PAN W REJONIE HORNSUNDU

Terenowe badania ekologiczne i botaniczne w rejonie Hornsundu były prowadzone przez pracowników Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN (prof. dr hab. Krystyna Grodzińska, dr Barbara Godzik, mgr Urszula Korzeniak) w latach 1985 i 1986. Badania te stanowiły część Centralnego Programu Badań Podstawowych 03.03. A („Badania funkcjonowania ekosystemów Antarktyki i Arktyki w wybranych rejonach”) jako temat „Roślinność i monitoring ekologiczny południowego Spitsbergenu”.

Część wyników opublikowano, część znajduje się w opracowaniu. Obfite materiały zielnikowe (mchy, porosty, rośliny naczyniowe) przekazano do zielnika Instytutu Botaniki PAN oraz wydano w formie *exsiccata* (por. wykaz literatury).

W ramach monitoringu ekologicznego pld. Spitsbergenu studiowano poziom metali ciężkich, radionuklidów i biogenów w materiałach roślinnych i zwierzęcych.

Obok ekologicznych badań monitoringowych prowadzono w pld. Spitsbergenu prace botaniczne. Obiektem szczegółowych studiów stała się zlewnia rzeki Fuglebekken (76°59' N, 15°33' E) o powierzchni ok. 2 km². Obejmowała ona pld. i pld.-wsch. zbocza gór Fugleberget (569 m npm) i Arie kammen (511 m npm) oraz płaski teren u ich podnóża sięgający do zatoki Isbjørnhamna. W zlewni tej wykonano 160 zdjęć fitosocjologicznych metodą Braun-Blanqueta, wyróżniono 11 jednostek fitosocjologicznych, opracowano mapę zbiorowisk roślinnych w tej zlewni w skali 1:5000 (por. wykaz literatury).

LITERATURA

- Bednarek-Ochyra, H., Godzik, B. & Grodzińska, K., 1987. Bryophyta svalbardensia exsiccata. Fas. I-IV, No. 1-80. Instytut Botaniki PAN, Kraków.
- Godzik, B., & Wójcicki, J. J., 1987. Plantae vasculares svalbardenses exsiccatae. Fas. I, No. 1-25. Instytut Botaniki PAN, Kraków.
- Godzik, B., 1991. Heavy metals and macroelements in the tundra of southern Spitsbergen: the effect of little auk *Alle alle* (L.) colonies. *Polar Research*, vol. 9(2).
- Grodzińska, K., & Godzik, B., 1991. Heavy metals and sulphur in mosses from southern Spitsbergen. *Polar Research*, vol. 9(2).
- Grodzińska, K., Godzik, B. & Szarek, G., 1993. Heavy metals and sulphur in lichens from southern Spitsbergen. *Fragm. Flor. Geobot., Suppl.* 2(2).
- Godzik, B., msc. Zawartość metali ciężkich w wybranych organizmach morskich w rejonie Hornsundu.

- Godzik, B. & Grodzińska, K., msc. Stężenie metali ciężkich w zbiorowiskach tundry oraz w ptaku (*Plectrophenax nivalis* L.).
- Grodzińska, K., Godzik, B. & Korzeniak, U., msc. Zbiorowiska roślinne zlewni Arikammen-Fugleberget.
- Grodzińska, K., Godzik, B. & Smulek, W., msc. Radioaktywny cez ($_{137}\text{Cs}$) w mchach i porostach południowego Spitsbergenu.

Wiesław Ziaja

Uniwersytet Jagielloński

Instytut Geografii

31-044 Kraków, ul. Grodzka 64

BADANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO POŁUDNIOWEGO I WSCHODNIEGO SØRKAPP LAND. SPITSBERGEN 1990-1991

Badania zostały przeprowadzone podczas dwóch wypraw Uniwersytetu Jagiellońskiego na Spitsbergen w sezonach letnich 1990 i 1991. Wyprawy te stanowiły merytoryczną całość mimo, iż pierwsza z nich została sfinansowana przez UJ, a druga przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach grantu na projekt badawczy pt. „Rozpoznanie zróżnicowania przestrzennego, genezy i wieku osadów czwartorzędowych południowego Sørkapp Land (Spitsbergen)”.

Celem wypraw było wypełnienie luki w podstawowej wiedzy geograficznej na temat południowego Spitsbergenu, uwarunkowanej wyjątkowo trudną dostępnością terenu badań położonego na południowym krańcu wyspy i oddzielonego od reszty Sørkapp Land szerokimi lodowcami schodzącymi do morza – Olsokbreen i Vasiliebreen – oraz płaskowyżem lodowcowym Sørkappfonna.

Na obydwu wyprawach prowadzono kartowanie podstawowych jednostek krajobrazowo-ekologicznych (geoekologicznych), szczebla mikrochor, na obszarach niezlodowaconych, dokumentując zróżnicowanie podłoża skalnego, pokryw czwartorzędowych, form rzeźby, wód powierzchniowych i śródpokrywowych, płatów śniegu i lodu, roślinności oraz większych kolonii ptasich (dr W. Ziaja). W 1991 r. przeprowadzono kartowanie geologiczno-czwartorzędowe i geomorfologiczne (dr A. Wójcik, dr W. Ziaja), a także pobrano próbki materiału organicznego z teras morskich do datowania metodą ^{14}C (dr A. Wójcik). Próbki te datowano potem zarówno w Polsce (dr A. Wójcik, Państwowy Instytut Geologiczny) jak i w Norwegii (dr O. Salvigsen, Norsk Polarinstitut). W obu sezonach zbierano rośliny naczyniowe (dr W. Ziaja) do opracowania w kraju (dr hab. E. Dubiel). W 1990 r. przeprowadzono obserwacje zoologiczne liczebności ptaków i ssaków (dr H. Głąb) oraz pobrano próbki